

УДК 657.37

ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПОТРЕБ КОРИСТУВАЧІВ НА СТРУКТУРУ ТА НАПОВНЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ©

Н.М. ГУДЗЕНКО,
кандидат економічних наук,
доцент,
доцент кафедри обліку та
оподаткування в галузях економіки,

Н.І. КОВАЛЬ,
кандидат економічних наук,
доцент,
доцент кафедри обліку та
оподаткування в галузях економіки,

Т.Ф. ПЛАХТІЙ,
кандидат економічних наук,
доцент,
доцент кафедри обліку та
оподаткування
в галузях економіки,
Вінницький національний
аграрний університет
(Вінниця)

У статті розкривається роль та значення звітності у процесі розробки, прийняття та наступного виконання управлінських рішень для забезпечення дієвого контролю; необхідність забезпечення достатнього обсягу інформації у фінансовій звітності належної якості для усіх зацікавлених груп користувачів. Обґрунтовано необхідність урахування міжнародних стандартів при відображенні додаткової інформації про операції та події, що знайшли відображення у звітних формах; встановлення взаємозв'язку між фінансовою та управлінською звітністю, форма та зміст якої визначаються адміністрацією підприємства.

Обґрунтовано потребу практичної реалізації подачі фінансової звітності у форматі XBRL для суб'єктів підприємницької діяльності, спрямованої на підвищення прозорості звітних даних, можливості їх використання у процесі здійснення аналітичних процедур, що забезпечує певні конкурентні переваги в доступі до інвестицій та кредитних ресурсів. Охарактеризовано вплив якісних характеристик звітності та принципів її формування на повноту відображення господарських процесів і особливостей господарської діяльності у системі звітності.

Ключові слова: управління, стратегія, фінансові рішення, звітність, користувачі звітності, фінансовий інтерес, якісні характеристики, звітні статті, класифікація звітності, форми звітності.

Табл. 1. Літ. 8.

Постановка проблеми. В умовах невизначеного середовища, що постійно змінюється, ефективне функціонування підприємства часто залежить від можливості розробки та впровадження креативних управлінських рішень, що здійснюються на

© Н.М. ГУДЗЕНКО, Н.І. КОВАЛЬ, Т.Ф. ПЛАХТІЙ, 2018

основі аналітичної інформації. На перший план виходить проблема співвідношення кількості звітних даних та якості інформації, її корисність та затребуваність. Для того, щоб фінансова звітність була максимально корисною, вона повинна бути більш простою по структурі та порядку заповнення і водночас – стислою. У нинішніх умовах балансу між кількістю представлених у звітності даних та їх корисністю не досягнуто. У результаті звітна система перевантажена “баластною” інформацією, яка лише ускладнює пошук необхідних для управління даних.

Вирішення даної проблеми повинно спрямовуватися на пошук компромісного варіанту формування та узагальнення звітних даних у такій формі та вигляді, що забезпечить зрозумілість, наочність, простоту використання та усуне потребу в додаткових розрахунках та витратах на їх здійснення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження особливостей формування звітності, її структури, можливостей використання міжнародного досвіду здійснювали такі провідні вчені як М.І. Бондар, С.Ф. Голов [2], Б.В. Гринів, В.М. Жук, Т.Є. Кучеренко, Я.Д. Крупка [5], С.Ф. Легенчук, А.В. Озеран [6], О.М. Петрук, Н.Л. Правдюк, М. С. Пушкар, П.Я. Хомин, Л.В. Чижевська, В.О. Шевчук, М.М. Шигун та ін. Однак більшість із вищенаведених дослідників розглядали переважно сутність, класифікацію та можливості удосконалення окремих звітних форм, акцентуючи увагу більше на фінансовій звітності.

Глобалізація світової економіки, вихід вітчизняних підприємств на міжнародні ринки капіталу, коливання ринкової кон’юнктури, розвиток Інтернет-технологій та поступовий перехід на міжнародні стандарти вимагають перегляду існуючих підходів до методики узагальнення облікових даних та формування звітності, особливо в частині розкриття інформації.

Формулювання цілей статті. Мета статті полягає у дослідженні інформаційних потреб користувачів, виділенні та узагальненні звітних даних в розрізі груп користувачів з прямим та непрямим фінансовим інтересом для формування звітної інформації з оптимальними параметрами щодо змісту та наповненості показників. Вирішення зазначених питань сприятиме підвищенню рівня якості фінансової звітності та її транспарентності, сприятиме зростанню довіри широкого кола користувачів до звітності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Результати спостереження за показниками господарської діяльності підприємств вказують на відсутність їх стабільного розвитку та прогресу, що виявляється у постійному коливанні вартості активів та фінансових результатів під дією внутрішніх і зовнішніх факторів. Кризові явища більше впливають на підприємства малого бізнесу, однак досить часто зустрічаються у великих транснаціональних компаніях і виявляються у падінні курсів акцій, впливають на інвестиційні та фондові ринки. Погіршення показників діяльності спричинено впливом ризику, але, при врахуванні значних напрацювань у сфері управління ризиками, виникає питання: чому банкрутують, здавалося б, успішні підприємства, які займають домінуючі позиції на ринку? Однозначної відповіді на питання немає, однак можна припустити, що однією з причин є сумнів у достовірності публічної інформації про діяльність таких суб’єктів господарювання. Необхідно у першу чергу оцінити реальність фінансових результатів таких підприємств, забезпеченість власним капіталом, що гарантує відносну безпеку та перспективу продовження господарської діяльності. Наведені факти свідчать про те, що сучасне інформаційне забезпечення реального стану та результативності

господарюючих суб'єктів не враховує ряду особливостей сучасного ринку або ж одразу на етапі формування припускає ряд обмежень, що впливають на якість інформації, її точність та своєчасність.

Одним із найважливіших інструментів задоволення інформаційних потреб суб'єктів ринку є фінансова звітність. Залишається актуальною проблема відповідності фінансової звітності інформаційним запитам, оцінки рівня її об'єктивності та прозорості. Досить частим явищем є те, що обсяги звітності або надто великі (настільки, що її важко опрацювати та використовувати), або ж інформація представляється обмежено, не дає повної характеристики об'єкта, який оцінюється. Обидві ситуації однаково проблемні: при перевантаженні звітності непотрібною для користувачів інформацією більшість сформованих даних залишаються невикористаними, а пошук потрібних даних ускладнюється; обмежене розкриття операцій та господарських подій ускладнює процес управління або ж унеможлиблює його [1].

У системі управлінських рішень підприємства, що функціонує в реальному секторі економіки, особливе місце посідають фінансові рішення, наслідки прийняття яких безпосередньо чи опосередковано впливають на всі напрямки діяльності підприємства: матеріальне забезпечення, виробництво, збут, інвестиційну діяльність, кадрову політику тощо [2].

Виділення фінансових рішень у системі управління підприємством зумовлене їх сутністю та економічним значенням, оскільки це – рішення щодо визначення обсягу та структури коштів, що інвестуються (власних і позикових), забезпечення поточного фінансування наявних коротко- і довгострокових активів (структура власних засобів, позикових засобів, сполучення коротко- та довгострокових джерел) [1]. Їх ефективність в кінцевому результаті впливає на ефективність використання капіталу підприємства, адже вони стосуються, у першу чергу, оцінки активів та впливають на інвестиційну привабливість.

Більшість фінансових рішень охоплюють інвестиційну політику, спрямовану на пошук джерел фінансування бізнесу та підвищення ефективності господарських процесів, що залежать від можливості оцінки прийнятих рішень, підтвердженої розрахунками з елементами прогнозування.

Оскільки звітність орієнтована на потреби користувачів, необхідно зважати на те, що їхні інформаційні запити змінюються залежно від зміни умов господарювання, виробничих відносин.

Відповідно до інформаційних інтересів різних груп споживачів обліково-звітних даних сучасна система обліку та звітності повинна забезпечувати досягнення наступних цілей [3]:

- облік активів, зобов'язань і капіталу підприємства для формування періодичної публічної звітності про фінансовий стан і результати використання наявних ресурсів відповідно до вимог законодавства;
- інформаційне забезпечення розробки управлінських рішень;
- стратегічне планування основних господарських процесів “на перспективу” для розробки управлінських рішень, що стосуються майбутньої господарсько-фінансової діяльності.

Тобто можна зробити висновок про те, що в нинішніх умовах облік та звітність поступово відходить від простого фіксування господарських операцій та подій та набуває характеру перспективного планування для визначення очікуваних результатів, розрахунку доцільності залучення додаткових фінансових ресурсів.

Швейцарський професор І. Ф. Шерр ще на початку ХХ століття підкреслював роль обліку в управлінні підприємством: “Бухгалтерський облік – безгрішний суддя минулого, необхідний керівник теперішнього та надійний консультант майбутнього кожного підприємства” [3]. Оскільки звітність формується за даними бухгалтерського обліку, то вона також наділена аналогічними характеристиками.

Загальні вимоги до фінансової звітності викладені в Національному положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” (НП(С)БО 1), затвердженому наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. №73. Основою НП(С)БО 1 є Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1, переглянутий у 1997 р. Комітетом з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку [4].

Дослідження змісту та структури звітності в історичному аспекті свідчить про те, що в різних часових періодах інформаційна орієнтованість звітних даних змінювалася від задоволення потреб власника на етапі зародження обліку в найпростішій його формі до нинішньої розгалуженої структури користувачів, представлених у таблиці 1.

Таблиця 1

Інформаційні потреби основних користувачів фінансової звітності

Користувачі звітності	Інформаційні запити користувачів
1	2
Інвестори, власники	Придбання, продаж та володіння цінними паперами; участь у капіталі підприємства; оцінка якості управління; визначення частки прибутку, що підлягає розподілу. Зацікавлені у забезпеченні максимального примноження вкладених у підприємство коштів, тому потребують інформації не лише про ресурси та їх використання на конкретну дату або за визначений період, а й інформації перспективного характеру (майбутні проекти та їх вираження у грошовому вимірі). Фінансова звітність таких даних не представляє, оскільки має ретроспективний характер.
Адміністрація підприємства	Управління діяльністю підприємства; визначення стратегії його подальшого розвитку. Досягнення цих цілей також передбачає можливість отримання прогнозних даних щодо ефективності можливих для реалізації бізнес-проектів.
Працівники підприємства	Оцінка здатності підприємства своєчасно виконувати зобов'язання перед працівниками та їх забезпечення. Спостерігається відмінність між інформаційними запитами різних груп працівників залежно від їхньої фінансової грамотності: чим вищий рівень, тим більшої кількості даних про підприємство вони потребують для оцінки власних перспектив професійного росту та зростання матеріального добробуту.
Фінансово-кредитні установи, постачальники та інші кредитори	Забезпечення зобов'язань підприємства. Оцінка здатності підприємства своєчасно виконувати зобов'язання щодо кредитів, відсотків за ними та погашення кредиторської заборгованості.
Покупці та замовники	Оцінка здатності виконання умов контрактів щодо поставки продукції, товарів, виконання робіт та надання послуг. Також покупців цікавить перспектива відстрочки платежів за придбані цінності чи послуги потенційним контрагентом, що можливо при умові високих показників фінансової стабільності та платоспроможності.

Продовження табл. 1

1	2
Органи державної влади, ДФС	Формування макроекономічних показників на основі узагальнення даних статистичної звітності; контроль за дотриманням законності господарської діяльності; контроль за правильністю нарахування та своєчасністю сплати до бюджету належних податків та зборів залежно від обраної системи оподаткування. В умовах діючого мораторію на перевірки ДФС більше використовує не фінансову, а податкову звітність для контролю.
Інші користувачі (консалтингові фірми, ЗМІ тощо) без фінансового інтересу	Потребують обмеженої інформації в межах питань, які ними вивчаються (оцінка впливу підприємства на екологію, розвиток регіону, можливість співпраці тощо).

Сформовано на основі [5, 6]

Також суттєво відрізняються інтереси користувачів звітності великих, малих та мікропідприємств. Тривалий час вважалося, що на потреби користувачів фінансової інформації розмір та форма власності підприємства не має впливу. Таке припущення ґрунтувалося на єдиних принципах підготовки фінансової звітності та її якісних характеристиках. Однак, якщо порівняти мікропідприємства з великими та середніми та здійснити аналіз їхніх бізнес-партнерів, можна зробити висновок про те, що мікропідприємства та малі підприємства працюють переважно з обмеженою кількістю постачальників та підрядників, як правило, не здійснюють зовнішньоекономічних операцій, мають обмежений доступ до ринку капіталу або взагалі не мають такого доступу, не є активними учасниками фондового ринку. Тобто, якщо різні за розмірами підприємства здійснюють свою діяльність в межах однієї галузі, вони матимуть або обмежену кількість користувачів (для яких, як правило, формується однотипна інформація про господарську діяльність в межах не надто ускладнених господарських операцій), або ж широке коло користувачів у поєднанні із більш складними операціями, які відтворюватиме підприємство (операції з цінними паперами, фінансовими інструментами, валютними коштами та цінностями тощо). Зважаючи на вищезазначене, можна дійти висновку, що чим більше контрагентів та господарських зв'язків має підприємство, тим більше інформації у фінансовій звітності воно має представляти. Також більш розгалуженою та змістовною повинна бути і управлінська звітність.

Отже, основними причинами відмінностей між інформаційним запитами користувачів звітності суб'єктів малого підприємництва (СМП) та великих і середніх підприємств є різниця в організації системи управління, складність організації та здійснення виробничого процесу, розгалуженість ринків збуту, ряд специфічних господарських операцій, які притаманні лише великому бізнесу (здійснюються в межах холдингу або корпорації), різний рівень підприємницького ризику. Вимога глибокої деталізації звітних даних для великих та середніх підприємств зумовлена ще й тим, що при великій кількості здійснюваних операцій виникає більше підстав для помилок та можливостей зловживань.

Незважаючи на існуючі розбіжності в інформаційних потребах користувачів звітності великих підприємств і суб'єктів малого бізнесу спільними вимогами є повнота, достовірність, об'єктивність та своєчасність представлених звітних даних. Тобто можна зробити висновок про те, що звітна інформація, залежно від розміру

суб'єкта звітності, відрізнятиметься кількісними показниками (обсягом, структурою, рівнем деталізації), а якісні характеристики звітності будуть спільними, незалежно від кількості контрагентів та їх зацікавленості в результатах діяльності.

Якісні показники системи фінансової звітності, в першу чергу, залежать від економічного обґрунтування відображуваних у звітних статтях даних (аналітичних, контрольних, стратегічних) та можливостей подальшого використання узагальненої фінансової інформації [7].

При задоволенні інформаційних потреб користувачів необхідно врахувати можливу присутність так званого “конфлікту інтересів” користувачів різних груп, а також те, що окремі користувачі (контролюючі та вищі органи) мають можливість впливу на відображувані звітні показники (у бік їх збільшення або зменшення залежно від того, яка мета переслідується).

Як стверджує Я. Д. Крупка, інтереси користувачів досить часто не збігаються, а то й конфліктують між собою. Зокрема інтереси власників та групи працівників на чолі з менеджерами є по-факту суперечливими, така ж ситуація виникає, коли порівняти інтереси власників та ДФС. Поясненням цього є те, що власники хочуть максимізувати прибуток, а працівники та менеджери хочуть використати якомога більшу частину одержаного прибутку на створення додаткових благ для себе та своїх рідних за рахунок підприємства [5]. ДФС зацікавлені у максимізації податкового навантаження, що призведе до зменшення прибутку власників. Ці фактори мають вирішальний вплив на формування звітності, зміст та якість звітних даних.

Тобто можна зробити висновок про те, що в Україні існує проблема відповідності змісту звітності меті свого існування, яка потребує негайного вирішення. Враховуючи те, що для підприємств, які становлять суспільний інтерес (підприємства-емітенти цінних паперів, які допущені до біржових торгів; банки, страхові компанії, недержавні пенсійні фонди, інші фінансові установи (крім інших фінансових установ та недержавних пенсійних фондів, що належать до мікропідприємств та малих підприємств) та великі підприємства, обов'язковим є представлення фінансової звітності на основі таксономії за міжнародними стандартами в єдиному електронному форматі, визначеному центральним органом виконавчої влади з 2020 року (за 2019 рік) проблема розриву між змістом та метою звітності має бути усунена. Але для середніх, малих та мікропідприємств вона залишатиметься актуальною [5].

Що ж вкладається в поняття “фінансова звітність, ідеальна для користувача”? У першу чергу, при формуванні такої звітності варто відійти від традиційної ретроспективної фіксації господарських фактів та подій та надати звітності прогностного характеру. Виконати це завдання досить складно, оскільки діюча методика формування звітності передбачає використання даних обліку для їх подальшого узагальнення у звітні статті, а бухгалтерський облік відображає лише ті явища і події, які вже відбулися. Тому, на нашу думку, звітність майбутнього, поряд із узагальненням господарських операцій звітного періоду, повинна містити прогностні розрахунки за основними показниками діяльності з можливістю детального розкриття найбільш значущих для підприємства напрямів господарювання, які матимуть визначальний вплив на фінансові результати, стабільність та платоспроможність, інвестиційну привабливість тощо. Структура і зміст прогностичних розрахунків має включати мінімальну кількість обов'язкових показників, орієнтованих на кредиторів та інвесторів, та додаткову частину, в якій

підприємство самостійно визначатиме напрямок прогнозування, залежно від потреб власника і обраної стратегії розвитку. Для вирішення такого завдання необхідно забезпечити розробку методики розрахунку обов'язкових та альтернативних прогнозних звітних даних для можливості подальшого їх зіставлення. Формат представлення таких даних може мати вигляд додатку до Приміток до річної звітності (в періодичну звітність його включати не варто) або складатися як окрема звітна форма (доцільно для великих та середніх підприємств, що мають розгалужену структуру та одночасно розвивають різні напрямки діяльності).

Одним із напрямів удосконалення процесу подання та подальшого використання звітності користувачами є її представлення у форматі XBRL (eXtensible Business Reporting Language) – розширювана мова ділової звітності: eXtensible – “гнучкий, адаптований” (стандарт “підлаштовується” під будь-які стандарти звітності (фінансової, податкової, статистичної, управлінської) і може використовуватися в управлінні та для інших цілей [8]).

Business – “діловий” (стандарт орієнтований на потреби бізнес-партнерів підприємства, яке таку звітність формує за результатами власної діяльності та покликаний інформувати державні органи влади, що здійснюють контролюючі функції) [8].

Reporting – стандарт створений для того, щоб максимально повно відображати факти господарської діяльності у такій формі (розкласти їх на окремі частини), яка забезпечує можливість їх подальшої автоматичної обробки та перегрупування у потрібному користувачам вигляді [8].

Language – це комп'ютерна мова, що використовується для розмежування або маркування інформаційних масивів та забезпечує стандартний формат представлення даних в електронному вигляді [8].

У фінансовому секторі, використання такої системи заплановане на 2019 рік, що дозволить здійснювати в уніфікованому електронному форматі перевірку, прийом та обробку фінансової звітності підприємств. Запровадження даної системи сприятиме широкому використанню даних, що буде ефективним при розробці фінансових рішень.

Однак XBRL-формат подачі звітності має ряд особливостей, які ставлять під сумнів ефективність його запровадження. У першу чергу, якість інформації, представленої у звіті XBRL, та її достовірність у великій мірі залежать від кваліфікації спеціаліста, який її формуватиме: він повинен досконало володіти мовами програмування та програмним забезпеченням і одночасно при цьому мати глибокі та ґрунтовні знання з обліку за міжнародними стандартами. Відповідно – вартість його послуг буде суттєвою. Для великих компаній знайти програміста зі знаннями МСБО та МСФЗ буде не надто складно та дорого, а для середніх за розмірами підприємств це може стати суттєвою проблемою. Адже при формуванні звітності необхідно дотримуватися вимоги економічності: витрати на складання звітності повинні бути співрозмірними із ефектом від її використання. Якщо спеціаліст, що формує звітність у форматі XBRL, має недостатній рівень знань, то в результаті зростає ймовірність помилок. Хоча XBRL дозволяє розробити правила взаємоперевірки показників різних форм звітності та попереджувати про можливі порушення правил, більшість помилок будуть стосуватися нетипових для підприємства операцій та подій, в тому числі фінансового характеру.

Безумовною перевагою XBRL формату звітності є покращення та пришвидшення обміну інформацією в межах підприємства. Тому XBRL формат має більше переваг для управлінської звітності, орієнтованої на внутрішніх користувачів, ніж для фінансової.

Однією із причин розробки XBRL є необхідність підвищення зіставності звітних даних, що на практиці часто не дотримується. Більше того, навіть звітність дочірніх підприємств у межах холдингу часто важко об'єднати при консолідації, що в подальшому ускладнює її розуміння та знижує цінність представленої інформації. Причинами існуючої невідповідності звітностей схожих підприємств або дочірніх підприємств у межах холдингу можуть бути: відмінності в методиці відображення одних і тих же господарських операцій та подій; відмінності в обліковій політиці підприємств, чия звітність вимагає зіставлення; кваліфікація бухгалтера, що формує звітність.

Існуючі переваги та недоліки звітності у форматі XBRL для кожного підприємства будуть відрізнятися, тому кожен суб'єкт звітності повинен зважити необхідність застосування саме такого формату, виходячи із індивідуальних особливостей діяльності та можливості максимального задоволення потреб користувачів.

Висновки. У сучасних умовах активного реформування системи бухгалтерського обліку, зростання конкуренції та підприємницького ризику зростає необхідність удосконалення змісту та структури звітності, максимально орієнтованої на повне задоволення потреб зацікавлених користувачів у доступному та зрозумілому форматі. На загальнодержавному рівні має здійснюватися переорієнтація звітності на потреби користувачів з урахуванням їхнього фінансового інтересу, участі у формуванні капіталу та фінансових результатів, соціальної свідомості за умови уникнення конфлікту інтересів між ними. Сучасна фінансова звітність хоч і частково формується з урахуванням міжнародних стандартів, однак є надто узагальненою та скороченою і не містить достатнього для управління обсягу інформації. Особливо обмеженою у фінансовій звітності є інформація для інвесторів, що частково пояснює проблему дефіциту інвестиційних вкладень (стосується в однаковій мірі вітчизняних та іноземних інвесторів).

Подальше удосконалення звітності повинно орієнтуватися на можливість поєднання ретроспективної фіксації та узагальнення господарських процесів із прогностичними (перспективними) розрахунками, які повинні включати обов'язкову (мінімальну) та альтернативну частину, зміст та наповнення якої визначатиметься власником та системою управління підприємства, виходячи із його стратегії розвитку. Перевагою такого формату представлення звітних даних є надання додаткової інформації для потенційних інвесторів, що дозволить з більшою ймовірністю оцінити ризик інвестиційних вкладень.

Одним із напрямів удосконалення звітності в частині представлення звітних даних та їх подальшого опрацювання потенційними користувачами є формування звітності у форматі XBRL, який дозволяє покращити процес узагальнення, поширення та використання звітних даних. Це електронний формат звітності, який дозволяє автоматично формувати, змінювати та опрацьовувати звітність, тим самим заощаджуючи час на її складання, і оптимізувати процес подальшого аналізу звітних статей. Однак недоліком даного способу представлення звітних даних є складність та відсутність чіткої методики.

Список використаних джерел

1. Гнилицька Л. В. Обліково-аналітичне забезпечення економічної безпеки підприємства : монографія / Л. В. Гнилицька. – К. : КНЕУ, 2012. – 305 с.
2. Голов С. Регулювання бухгалтерського обліку і аудиту в ЄС та виклики для України / С. Голов // Бухгалтерський облік і аудит. – 2014. – № 10. – С. 3-13.
3. Корягін М.В. Проблеми та перспективи розвитку бухгалтерської звітності: монографія / М. В. Корягін, П. О. Куцик. – Київ : Інтерсервіс, 2015. – 276 с.
4. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”: затверджено наказом Мінфіну України від 07.02.2013 р. № 73 та зареєстровано у Міністерстві юстиції України 28.02.2013 р. за № 336/22868 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>.
5. Крупка Я. Д. Користувачі облікової інформації та проблеми задоволення їх інформаційних потреб / Я. Д. Крупка // Вісник ЖДТУ. – 2010. – № 3 (53).
6. Озеран А.В. Теорія та методологія формування фінансової звітності підприємств : монографія / А.В. Озеран. – К.: КНЕУ, 2015. – 471 с.
7. Плахтій Т.Ф. Розвиток системи якісних характеристик облікової інформації в Україні / Т.Ф. Плахтій // Науково-виробничий журнал “Інноваційна економіка”. – № 1-2 [67]. – 2017. – С. 152-159.
8. Довбуш В. Технології XBRL та можливості їх впровадження в Україні / В. Довбуш // Економічний аналіз. – 2011. – Випуск 9. Ч. 2. – С. 159-162.

Список використаних джерел у транслітерації/References

1. Hnylyts'ka L. V. Oblikovo-analitychne zabezpechennya ekonomichnoyi bezpeky pidpryyemstva : monohrafiya / L. V. Hnylyts'ka. – K. : KNEU, 2012. – 305 s.
2. Holov S. Rehulyuvannya bukhhalters'koho obliku i audytu v YES ta vyklyky dlya Ukrayiny / S. Holov // Bukhhalters'kyu oblik i audyt. – 2014. – № 10. – S. 3-13.
3. Koryahin M.V. Problemy ta perspektyvy rozvytku bukhhalters'koyi zvitnosti: monohrafiya / M. V. Koryahin, P. O. Kutsyk. – Kyiv : Interservis, 2015. – 276 s.
4. Natsional'ne Polozhennya (standart) bukhhalters'koho obliku 1 «Zahal'ni vymohy do finansovoyi zvitnosti»: zatverdzheno nakazom Minfinu Ukrayiny vid 07.02.2013 r. № 73 ta zareyestrovano u Ministerstvi yustytsiyi Ukrayiny 28.02.2013 r. za № 336/22868 [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.minfin.gov.ua>.
5. Krupka YA. D. Korystuvachi oblikovoyi informatsiyi ta problemy zadovolennya yikh informatsiynikh potreb / YA. D. Krupka // Visnyk ZHDTU. – 2010. – № 3(53).
6. Ozeran A.V. Teoriya ta metodologiya formuvannya finansovoi zvitnosti pidpriemstv : monografiya / A.V. Ozeran. – K.: KNEU, 2015. – 471 s.
7. Plakhtiy T.F. Rozvytok systemy yakisnykh kharakterystyk oblikovoyi informatsiyi v Ukrayini / T.F. Plakhtiy // Naukovo-vyrobnychyy zhurnal «Innovatsiyna ekonomika». - № 1-2[67]. – 2017. – S. 152-159.
8. Dovbush V. Tekhnolohiyi XBRL ta mozhlyvosti yikh uprovadzhennya v Ukrayini / V. Dovbush // Ekonomichnyy analiz. – 2011. – Vypusk 9. CH. 2. – S. 159-162.

ANNOTATION

THE INFLUENCE OF INFORMATION NEEDS OF USERS ON THE STRUCTURE AND FILLING OF FINANCIAL STATEMENTS

*GUDZENKO Natalia,
Candidate of Economic Sciences,
Associate Professor of the Department of Accounting
and Taxation in the Fields of the Economy,*

*KOVAL Natalia,
Candidate of Economic Sciences,
Associate Professor of the Department of Accounting
and Taxation in the Fields of the Economy,*

*PLAKHTII Tetiana,
Candidate of Economic Sciences,
Associate Professor of the Department of Accounting
and Taxation in the Fields of the Economy,
Vinnytsia National Agrarian University
(Vinnytsia)*

In the article the role and significance of reporting in the process of developing, adopting and following management decisions for effective control is revealed; the need to provide a sufficient amount of information in financial reporting of good quality for all interested users groups. The necessity of taking into account international standards when displaying more information about the transactions and events which are reflected in the reporting forms is justified; a relationship between financial and managerial reporting, form and content of which are determined by the administration of the enterprise is established.

The need for practical implementation of the filling financial statements in XBRL format for businesses, aimed at increasing the transparency of reporting data, the possibility of their use in the process of carrying out analytical procedures, which provides certain competitive advantages in access to investments and credit resources is substantiated. The influence of qualitative characteristics of reporting and the principles of its formation on the completeness of reflection of economic processes and peculiarities of economic activity in the reporting system is characterized.

Keywords: management, strategy, reporting, users of reporting, financial interest, qualitative characteristics, reporting articles, classification of reporting, reporting forms.

Tabl.1. Lit. 8.

**АННОТАЦИЯ
ВЛИЯНИЕ ИНФОРМАЦИОННЫХ ПОТРЕБНОСТЕЙ ПОЛЬЗОВАТЕЛЕЙ
НА СТРУКТУРУ И
НАПОЛНЕНИЕ ФИНАНСОВОЙ ОТЧЕТНОСТИ**

*ГУДЗЕНКО Наталья Николаевна,
кандидат экономических наук, доцент
кафедры учёта и налогообложения
в отраслях экономики,*

*КОВАЛЬ Наталия Ивановна,
кандидат экономических наук, доцент
кафедры учёта и налогообложения
в отраслях экономики,*

*ПЛАХТИЙ Татьяна Фёдоровна,
кандидат экономических наук,
доцент кафедры учёта и налогообложения
в отраслях экономики,
Винницкий национальный аграрный университет
(г. Винница)*

Раскрывается роль и значение отчётности в процессе разработки, принятия и последующего выполнения управленческих решений для обеспечения действенного контроля; необходимость обеспечения достаточного объёма информации в финансовой отчетности надлежащего качества для всех заинтересованных групп пользователей. Обоснована необходимость использования международных стандартов при отображении дополнительной информации об операциях и событиях, которые отражены в отчётных формах; установление взаимосвязи между финансовой и управленческой отчетностью, форма и содержание которой определяются администрацией предприятия.

Обоснована необходимость практической реализации подачи финансовой отчетности в формате XBRL для субъектов предпринимательской деятельности, направленной на повышение прозрачности отчётных данных, возможности их использования в процессе осуществления аналитических процедур, что обеспечивает определённые конкурентные преимущества в доступе к инвестициям и кредитным ресурсам. Раскрыто влияние качественных характеристик отчетности и принципов её формирования на полноту отражения хозяйственных процессов и особенностей хозяйственной деятельности в системе отчётности.

Ключевые слова: управление, стратегия, финансовые решения, отчётность, пользователи отчётности, финансовый интерес, качественные характеристики отчётности, отчётные статьи, классификация отчётности, формы отчётности.

Табл. 1. Лит. 8.

Інформація про авторів

ГУДЗЕНКО Наталія Миколаївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування в галузях економіки, Вінницький національний аграрний університет (21008, м. Вінниця, вул. Сонячна, 3, e-mail: gudzenko_nm@i.ua).

КОВАЛЬ Наталія Іванівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування в галузях економіки, Вінницький національний аграрний університет (21008, м. Вінниця, вул. Сонячна, 3, e-mail: Natkov@i.ua).

ПЛАХТІЙ Тетяна Федорівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування в галузях економіки, Вінницький національний аграрний університет (21008, м. Вінниця, вул. Сонячна, 3, e-mail: taniprof@i.ua).

GUDZENKO Nataliya – Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of the Department of Accounting and Taxation in the Fields of the Economy, Vinnytsia National Agrarian University (21008, Vinnytsia, 3, Soniachna Str., e-mail: gudzenko_nm@i.ua).

KOVAL Natalia – Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of the Department of Accounting and Taxation in the Fields of the Economy, Vinnytsia National Agrarian University (21008, Vinnytsia, 3, Soniachna Str., e-mail: Natkov@i.ua).

PLAKHTII Tetiana – Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of the Department of Accounting and Taxation in the Fields of the Economy, Vinnytsia National Agrarian University (21008 Vinnitsa, 3, Soniachna Str., e-mail: taniprof@i.ua).

ГУДЗЕНКО Наталья Николаевна – кандидат экономических наук, доцент, доцент кафедры учёта и налогообложения в отраслях экономики, Винницкий национальный аграрный университет (21008, г. Винница, ул. Солнечная, 3, e-mail: gudzenko_nm@i.ua).

КОВАЛЬ Наталия Ивановна – кандидат экономических наук, доцент, доцент кафедры учёта и налогообложения в отраслях экономики, Винницкий национальный аграрный университет (21008, г. Винница, ул. Солнечная, 3, e-mail: Natkov@i.ua).

ПЛАХТИЙ Татьяна Федоровна – кандидат экономических наук, доцент, доцент кафедры учёта и налогообложения в отраслях экономики, Винницкий национальный аграрный университет (21008, г. Винница, ул. Солнечная, 3, e-mail: taniprof@i.ua).

УДК 657

**ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ
ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ У
ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВАХ ©**

Л.В. КОВАЛЬ,
*кандидат економічних наук,
доцент кафедри бухгалтерського
обліку,
Вінницький національний
аграрний університет
(м. Вінниця)*

У статті розкрито особливості формування облікової політики фермерських господарств. Зокрема досліджено безпосередній зв'язок між розміром господарства (його видом) та обраним елементом політики обліку. Розглянуто порядок вибору форми організації та форми ведення обліку.

Визначено порядок та особливості розробки та використання робочого плану рахунків. Описано умови заповнення повної та скороченої форм за показниками фінансової звітності. Охарактеризовано вплив обраної системи оподаткування на вибір форм заповнюваної звітності. Розглянуто відмінності умов використання простої та спрощеної форми обліку, і, як наслідок, заповнення форм 1-м, 2-м та 1-мс, 2-мс. У результаті дослідження сформувано висновки та пропозиції.

Ключові слова: фермерське господарство, облік, облікова політика, система оподаткування, рахунки, звітність.

Табл. 5. Рис.1. Літ. 9.

Постановка проблеми. Фермерське господарство – рівноправна одиниця в складі суб'єктів господарювання. Як і будь-яка діяльність, здійснені операції фермерських господарств повинні бути відображені в системі бухгалтерського обліку.

Передумовою такого відображення є належна його організація, що починається з формування облікової політики суб'єкта господарювання.